

Η μετάβαση του ανθρώπου από την Παλαιολιθική εποχή της κυνηγετικής και τροφολεκτικής οικονομίας στη Νεολιθική, όταν ο άνθρωπος γίνεται γεωργός και κτηνοτρόφος, αποτελεί μία επαναστατική αλλαγή.

Η Νεολιθική εποχή χαρακτηρίζεται από τα παρακάτω στοιχεία, που το ένα αποτελεί συνέχεια του άλλου:

- μόνιμη εγκατάσταση του ανθρώπου και δημιουργία οικισμών
- απασχόληση με τη γεωργία και την κτηνοτροφία και
- χρήση της κεραμικής.



Μεγάλος **νεολιθικός οικισμός** βρέθηκε και στην Κύπρο, επάνω σε έναν κωνικό λόφο κοντά στο χωριό Χοιροκοιτία, από όπου πήρε και το όνομά του ο οικισμός. Το χαρακτηριστικό του οικισμού είναι οι πετρόκτιστες θολωτές κατοικίες με στρογγυλή κάτοψη, τοποθετημένες σε μικρές ομάδες έξι ή επτά καλυβών γύρω από μια αυλή. Τα περισσότερα αγγεία που βρέθηκαν εδώ είναι λίθινα, αλλά υπάρχουν και μεταγενέστερα πήλινα με γεωμετρική, γραμμική διακόσμηση. Οι νεκροί, οι οποίοι θάβονταν σε αβαθείς τάφους κάτω από το δάπεδο του σπιτιού, έφεραν επάνω στο στήθος τους μια πολύ βαριά πέτρα, πράγμα που φανερώνει το φόβο που είχαν οι κάτοικοι για τους νεκρούς. Μέσα στους τάφους βρέθηκαν διάφορα κτερίσματα (αγγεία, κοσμήματα κ.ά.).



Σταυρόσχημα ειδώλια



Κατά την Χαλκολιθική περίοδο (3900-2500 π.Χ.) εμφανίζεται στην Κύπρο ένας σημαντικός αριθμός ειδωλίων που αποδίδουν με σχηματικό τρόπο την ανθρώπινη μορφή. Τα ειδώλια αυτά είναι κατά κανόνα λίθινα (από ντόπιο πικρόλιθο ή στεατίτη) και έχουν σχήμα σταυρού. Τα περισσότερα ειδώλια απεικονίζουν γυναίκες αν και το φύλο δεν υποδηλώνεται πάντα. Το ύψος τους κυμαίνεται μεταξύ 5 και 15 εκ. Γενικά η απόδοση των μορφών των ειδωλίων, εντάσσεται στο σχήμα ενός σχεδόν ισοσκελούς σταυρού. Τα κεφάλια, σφαιρικά και ανυψωμένα, με διακριτικά χαρακτηριστικά προσώπου, στηρίζονται σε μακρύ κυλινδρικό λαιμό. Μερικά ειδώλια φέρουν στο λαιμό τους και ένα ειδώλιο-φυλακτό.



Ειδώλιο από στεατίτη (3000-2500 π.Χ.), περιοχή της Πάφου, ύψος 0,15μ, Λευκωσία, Κυπριακό Μουσείο.